

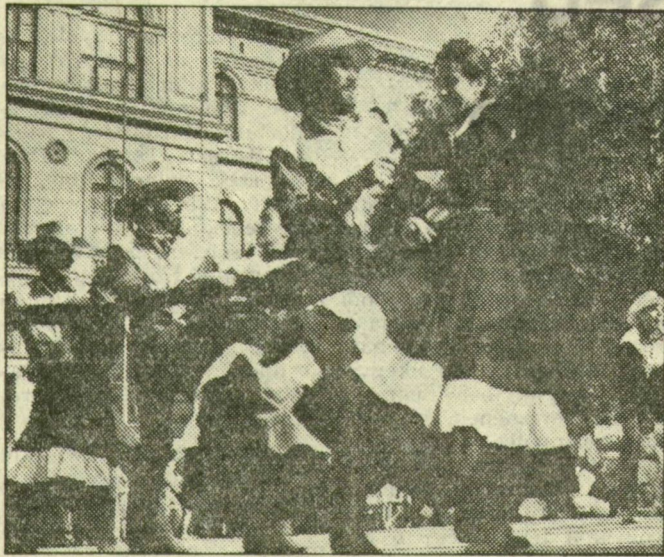
Néptáncfesztivál: Barry, a matróz

Barry Goldman, a Folk-dance Underground vezetője vasárnap esti matrótáncát önfelédő kacajjal jutalmazta a néptáncfesztivál közönsége. Figura ez az alacsony növésű, kedves fiú, akinek szelleme, humora nyomot hagy az együttes repertoárján is. Ha valaki csak a fesztiválon bemutatót, jórészt szteppjellegű táncokat látta az együttestől, nehezen hiszi el, hogy Utah államban, Salt Lake Cityben minőségi táncot is tudnak a derék amerikaiak.

Kelet-Európa több nemzetének táncait megtanultuk az elmúlt években. Szeretjük a román, a lengyel, a balkáni és a délszláv táncokat. Utahban több közép-európai népesport él, ezek valamikor a századfordulón vándoroltak ki hazájukból. Nálunk próbálták szerencsét, olajbányászok jöttek valamikor az Újvilágba. Megpróbálták megőrizni kultúrájukat. Az amerikaiakat sokáig nem érdekelte a kelet-európai hagyománykincs, a 60-as években azonban az USA érdeklődni kezdett a közép-európai országok iránt. Magyarországra is több barátom jött tanulni.

— Ön is tud egy keveset magyarul; nálunk tanulta?

— Nem Salt Lake Cityben az egyetemen dolgozik egy magyar biológus kutató barátom, tőle. Ő szegedi

Az amerikai együttes

egyébeként, úgy hívják, Szabad János, innen a kapcsolatunk is a várossal. Egyébeként nemcsak itt szerepelünk a műsorunkkal, most jöttünk Szentendréről, azelőtt pedig Szombathegyen léptünk föl. Az együttes nagyon szereti a külföldi fesztiválokat. 1985-ben Lengyelországban, két éve Makedóniában a Balkán Fesztiválon és Zágrábban a Szatira Fesztiválon mutatkoztunk be. Vannak közöttünk orvosok, akadémikusok, egyetemi hallgatók és munkások is. Táncolnak velünk fiatal fiúk és kortalan hölgyek.

— Hol láthatjuk még az együttest a héten?

— Kedden, csütörtökön, pénteken és szombaton az utca járóelőtt szórakoztatjuk délutánként. És természetesen mind a két gálán fellépünk.

*

Ma délután 2-től fél 4-ig a múzeumnál, az Aradi vértanúk terén, valamint a Dugonics téren táncokat mutatnak be a fesztivál vendégei, a lengyel, a cseh-szláv, a jugoszláv, a bolgár, az NDK-, az NSZK-, az USA és a szovjetunióbeli táncosok.

P. E.

A pártoktatás nyugdíjba megy?

Kezdetben voltak ugye a különböző szemináriumok, ideológiai felőrák: fölolvasták a Szabad Népet — mint az öregek mesélik —, s akit méltónak találtak, végrehette a különböző akadémikákat itthon, meg tőlük keletre. Aztán az oktatás formálódott az állami vonalhoz. Marxista középiszkolák, esti egyetem nyitották meg kapukat, s bár a megszerzett tudás értékéről mindig is heves viták folytak — a népyelv, mi nek is ma már tagadni, „Foxi Maxi iskolának” is elkeresztelte —, diplomákat mindenesetre adott e pártoktatási képzés is. Kinek simát, kinek szakosítottat. Mignem egyszer...

... szóval egyszer minden szinten világossá vált, hogy a hagyományos formák tovább nem tarthatók. Csak egy szám: tavaly meggyékben az esti egyetemi oktatásban részt vevők száma 55 százalékkal csökkent. Vagyis, ma már világosan látszik: egészen új keretek közt kell politizálni, a gyorsan változó politikai folyamatok szétfeszítették az oktatás hagyományos formáit, az iskolási tovább nem tartható fenn.

De egyáltalán van-e igény ma politikai iskolára? — kérdeztem Varga Istvánt, a megyei pártbizottság politikai, művelődési csoportjának vezetőjét. Ez a csoport egyébként a volt pártiskola örökebe lépett. Válaszából kitűnt: igenis igénylik ma is az emberek, hogy szakavatott eligazítást kapjanak a nagypolitikában, s az is tény, hogy egyetlen politikai párt, így az MSZMP sem létezhet propaganda nélkül. A kérdés csak az, hogyan alakítsák ezt a napi valósághoz.

A Csongrád megyei elképzeléseket foglalja össze az a jelentés, amely az MSZMP KB társadalompolitikai osztálya számára készült. Eből kitűnik: a szocializmus eddigi modelljét védő, ideológiát közvetítő propaganda — élesen ütközve a valóságos társadalmi folyamatokkal — fokozatosan átalakul. A tömegpropaganda felmondta a régi ideológia szolgálatát, a pártoktatási tanfolyamok, dogmatikus módon értelmezett funkciójukat feladva, a párttagság

és a nem MSZMP-tag hallgatók „érdekképviseleti” fórumaivá váltak már az elmúlt rövid időszakban is. E tendencia — noha lassabban — a káderoktatásban is érvényesül. Ami pedig a különböző nézetek harcában döntő lehet: a dialógus, a polemia, a meggyőzés. Csakis demokratikus vitákban lehet és kell tisztázni, hogy a négy évtizedes útvesztés után a szocializmus demokratikus modelljét milyenek rajzoljuk meg, megvalósításáért milyen alapvető célokat kell önmagunknak meghatározni — olvassam a jelentésben.

Ugye mennyivel más megfogalmazások ezek, mint mondjuk öt évvel ezelőtt. S ha hozzáteszem, hogy az oktatás helyébe a politikai művelődés lép, hogy a hosszú bentlakásos tanfolyamok helyett az oktatók házhöz mennek, vagyis a városokban vitatkozhat minden politika iránt érdeklődő, már könnyű minősíteni: valami ilyenre lett volna szükség korábban is. Mert a régi pártiskolák eredménytelenségét csak most, a mind hevesebb politikai viták során mérheti le az MSZMP. Most, amikor bizony a kinyilatkoztatás már edeskeves...

Akkor tehát milyen is lesz az ősz, az új párttanév? — kínálja magát a kérdés. A válasz pedig: az MSZMP Csongrád Megyei Bizottságának politikai-művelődési csoportja felhívja a társadalompolitikai kérdések iránt érdeklődők figyelmét az 1989–90-es tanulmányi évből indítandó esti egyetemi tanfolyamaira, amelyeket a következő formákban és témakörökben hirdet meg:

Általános politikai tagozat: filozófia, politológia, közgazdasági ismeretek témakörében, 4 féléves tanulmányi idővel. Szakosított politikai tagozaton: modern társadalmak gazdasága, filozófia, etika, esztétika, nemzetközi munkaszervezetek története és magyar munkaszervezetek története témakörökben, szintén 4 féléves tanulmányi idővel. A speciális továbbképző tanfolyamok választható témái pedig a következők: társadalmunk és az erkölcs, esztétika, szociológiai ismeretek,

a deviáns viselkedések szociológiája, vallásmélett, társadalomfilozófiai kérdések, Magyarország jelenkori történelme, a magyar történelem sorsfordulói, Magyarország politikai rendszere, társadalmunk jelen idejében, politológia, nemzetközi rendszer — globális problémák, ifjúságszolgálat — ifjúságszolgálat, vezetési ismeretek, fejezetek a modern társadalmak gazdaságtanából, a hiánygazdaságból a piactársadalom felé — gazdaság és reform, gazdaságpolitikai koncepciók a mai magyar társadalomban. A tanulmányi idő e tanfolyamokon 2 féléves.

S végül néhány konkrétum az érdeklődőknek: a tanfolyamokra szeptember 15-éig személyesen vagy levélben lehet jelentkezni, név, lakcím, tanfolyamtípus és témakör megjelölésével a területileg illetékes pártbizottságon. A tanfolyamok kezdési időpontjáról, helyéről a szervezők értesítik a jelentkezőket.

B. Z.

Szakszervezeti segítség a cigányságnak

Sikerül-e úgynevezett felzárkóztató programokat kidolgozni, s általuk csökkenteni az érvénytelen cigánygyerekek arányát? Be tudják-e hozni az induláskor meglévő hátrányukat, mire elvégzik az általános, s még inkább a középiskolát? Hogy e kérdésekre igenlő válasz születessen már a belátható jövőben, a Magyar Cigányok Demokratikus Szövetségének és a Szakszervezetek Csongrád Megyei Tanácsának vezetői a közeljövőben megbeszélést tartottak. Áttekintették azokat a területeket, amelyeken a két szervezetnek lehetősége adódik a cigányság műveltségének emelésére, a ma még létező előfeltételek megszüntetésére.

Az MCDSZ és az szmt vezetői az együttműködés keretében felkérték a pedagógus szakszervezetet, hogy szorgalmazzák a cigánygyerekekkel eredményesen fog-

Nem mondható a hagyományokhoz illeszkedő vetélkedőnek a Belvedere énekverseny. A Budapesten és Bécsben nyaranta megrendezett esemény nemcsak a kettős helyszín miatt, de a zsűrizés szempontjából is elűt a szokásoktól. Kiosztanak ugyan helyezéseket, díjakat, ám a fő nyereség nem a dobogó valamely fokának megszerzése, még csak nem is a különböző fordulón való sikeres túljutás. A zsűriben ugyanis nem zenekritikusok, karmesterek, énekmesterek ülnek, hanem impresszáriók. Ők pontoznak, pontosabban nemcsak így értékelik az ifjú tehetségek művészetét, hanem szerződési ajánlatokkal is. A fiatal énekeseknek a verseny által biztosított publicitás mellett legalább oly fontos, hogy valódi operaházakba, igazi előadásokra kaphatnak meghívót. Így működik a Belvedere nevű énekespiac.

Több éve üdvös szokás az is, hogy a Magyar Televí-

Reflex

zió közvetíti a gálakoncertet, s a díjkiosztást. Az idei gálán igen magas színvonalú produkciókat élvezhetünk. A fellépő kilenc énekes (nyolc operista, s egyikük az operettkategoría győztese) mind jó, sőt legtöbbször kiváló hangmateriaival, biztos, megalapozott énektechnikával, s jelentős előadói talentummal rendelkeznek. S bár a zsűri döntése most (is?) vitatható volt — az elsőt jelentő Mozart-díjat egy meglehetősen átlagos hangszépségű, Edelmann nevű osztrák bariton kapta —, a többiek is bőven kárpótolhatták magukat a számos meghívással. Minden biztonnal nagy jövő vár a kiváló hőstenorra, a rigai Ingus Petersonra, vagy a fekete bőrű, s hangú amerikai basszistára, Mark Colsonra, de minden döntőre.

Csak az gondolkodtatott el némileg, hogy a részben Magyarországon rendezett verseny döntőjébe egyetlen magyarnak mondható versenyző került. Alfréd Melinda azonban Zürichben tanult, az ottani színház tagja, nem is akar hazajönni — no meg aztán sem díjat, sem meghívást nem kapott... Furcsa, mert a fiatal magyar énekesek a világon minden tájáról hozzák a nagyszerű győzelmeiket, díjakat — csak hát, úgy tűnik, a saját hazájukban nem proféták, a Belvederen nem tudnak nyerni.

S hogy miért? Gondolkoztam a dolgon, s három eset lehetséges. Vagy legjobbjaink nem tartják elég rangosnak ezt a versenyt, s így eleve be sem neveznek (ez a mostani gála alapján meglehetősen valószínűtlen feltételezés), vagy itthon nem képesek ugyanazt nyújtani, mint külföldön, vagy pedig a strandot választják...

M. T.

KIOSZ-nyilatkozat a 25 milliőről — ami 5 millió

A kisvállalkozók, kisiparosok élénken érdeklődnek George Bush budapesti látogatásakor felajánlott, a magánszektor fejlődését célzó 25 millió dollár iránt. Ez érthető, mivel a korszerű kisvállalkozások megteremtéséhez, a kisipar működéséhez sűrűn szükség van legalább 300 milliárd forintnyi beruházásra lenne szükség. Az amerikai törvényhozás döntése alapján ebben az évben a magyar magánszektor fejlesztésére 5 millió dollárt szánnak.

A KIOSZ országos vezetősége kezdetől fogva aktívan támogatja a magyar-amerikai vállalkozásfejlesztési alapítvány létrejöttének tényét. A kisvállalkozók az alapítványból pályázat útján részesülhetnek. Az összeg odaítélése az alapítvány kuratóriumának feladata. A KIOSZ az alapítvány alaptőkéjét 5 millió forinttal támogatja, egyben tagja igazgatótanácsának és kuratóriumának is.

A KIOSZ a kisiparosokat, kisvállalkozókat várhatóan szeptemberben tudja tájékoztatni a pályázat benyújtásának és odaítélésének követelményeiről. (OS)

Megelőlegezett katarzis

A világirodalom szót Goethe használta abban az értelemben, hogy az irodalmi műnek, nemzeti közegetől, az egész világ számára jelentéssel kell bírnia. A világirodalom története évszámokban című, az Akadémia által 1988-ban kiadott könyvben hiába keresem Varlam Szalamov nevét. Végülük úgy tehet, Szalamov Kolima története: (novella) nem világirodalmi jelentőségűek, nem levén egyetemes, összemberi jelentőségű? Persze, hogy újból csak az adminisztrációval ingerkedünk. Elég nagy arca és arcátlansága van még mindig neki, tehát ráfér.

Szalamov ugyanis nagyon jó író, bár az ügyet, a novellák és az elbeszélések elszomorító ügyét pusztán az irodalom felől megítélni lehetetlen. Mert ugye egyre többet tudunk meg a szibériai haláltáborokról. Mértékadó számítások többre becsülik: a sztálinizmusnak elkeresztelt iszonyat áldozatainak számát, mint a háború emberi veszteségeit. A repertoár a futtában leaddott tarkólovástól az egyszerű fagyhalálra igen széles volt. Bár Ivan Gyenyiszovics eddig is ismerősünk lehetett, de a botrány méretéről csak óvatos találgatások folytak. Ez egy olyan ország, mondja barátom, hogy nem lehet róla rémhíreket kitalálni. Elképezeled a legdurvább, legelképzetőbb szörnyűséget, s a valóság azonban még erősebb. Többet tud képezeletnél.

Szalamov novelláit tehát a megelőlegezett katarzis terhével kezdjük el olvasni. Egy másik, az irodalommal tudós módon foglalkozó barátom érdeklődését épp ezért nem keltette fel a könyv. Nem probléma a szó poétikai értelmében, tudom, miről fog szólni, mondta. Kezébe nyomtam a Cherry brandy című, a költő haláláról szóló novellát, elolvastam, s nem akarta visszaadni a kötetet. Hogy is van tehát? Tudjuk vagy nem tudjuk? Egyezzzünk meg ebben.

Szalamov húsz év után térhet vissza Moszkvába. Élete végére megőrül. A lélekbe vetett szörnyű magok, ha később is, de meghozzák gyümölcsüket. A botrány ott végződik, amikor már a szabadságot sem lehet túlélni.

Darvasi László

A Nagyerdő védelmében

A Magyar Demokrata Fő-magyarázója a városrendezési tervnek a debreceni Pallagi út beépítésére vonatkozó elképzelését. Megítélésünk szerint a terv megvalósítása a Nagyerdő fokozatos megsemmisülésével járna.

Távlatokban a terv a

Nagyerdő közönséges facsoportja válásához, majd eltűnéséhez vezet. Ezért javasoljuk a város lakossága, az MDF, valamint a városi tanács illetékesei részvételével egy fórum megtartását a tervezett lakótelep következményeiről. A fórumra 1989. szeptember 10–15 között kerüljön sor